

Equip de reconstrucció històrica medieval Terra Feudal

SILVIA MARÍN ORTEGA
silviamarinortega@yahoo.es

Paraules clau: Reconstrucció històrica, didàctica, divulgació, història medieval.

Resum: Presentació de l'Equip de Reconstrucció Històrica Medieval Terra Feudal, on s'indiquen els seus principals objectius didàctics i museístics, a més de les representacions que actualment porten a terme, tot destacant el rigor històric, la tasca divulgativa i la cooperació per al desenvolupament cultural territorial en defensa del patrimoni.

Abstract: Presentation of the medieval reenactment team Terra Feudal, specifying its main objectives which are educational and related to museums, in addition to the performances that are currently carried out; highlighting the historical accuracy, the informative work and the cooperation for cultural development in defense of heritage.

L'equip de reconstrucció històrica medieval Terra Feudal és una associació sense ànim de lucre formada per un grup de professionals de la investigació en arqueologia, història i història de l'art units per estudiar i donar a conèixer episodis de la vida quotidiana del període feudal.

A partir de l'estudi de les fonts documentals primàries, tant iconogràfiques com escrites, i de la interpretació dels indicis arqueològics, l'associació fa arribar coneixements històrics al gran públic. D'aquesta manera, amb la reconstrucció històrica com a eina didàctica, l'equip Terra Feudal *porta a la vida* el passat, per aconseguir que el públic assistent visqui una experiència educativa que faci més propera la Història.

Aquesta experiència didàctica es presenta al públic mitjançant la composició d'escenes, normalment conduïdes per un *speaker*, el qual, no només descriu els esdeveniments que succeeixen, sinó que fa de nexa d'unió entre *el passat* (el moment històric retratat) i l'actualitat. D'aquest mode, s'aconsegueix explicar Història a un gran nombre de persones, de forma dinàmica, lúdica i fins i tot interactiva.

Els principals objectius de Terra Feudal són, per una banda, estudiar, interpretar i difondre el patrimoni històric medieval català d'àmbit local, cooperant per al desenvolupament cultural territorial i per a la participació de les poblacions en el seu patrimoni històric. Cal despertar l'interés del públic per la seva història local, perquè el patrimoni resti protegit i valorat el major temps possible. Per altra banda, l'equip vol esdevenir un museu ambulant, apropant una història social al gran públic, amb absolut rigor i fugint dels tòpics, de la narració de grans gestes i de l'espectacularitat gratuïta, festiva i comercial.

En lloc d'exposar objectes en una vitrina, la difusió de coneixements es du a terme en forma de representacions teatralitzades, que permeten al públic examinar les vestimentes, les armes i els diversos objectes reproduïts de manera immediata i interactiva, cosa impossible d'aconseguir en un museu convencional. Per tant, el públic esdevé una part més del *passat*; esdevé coprotagonista de l'episodi històric retratat i manté un contacte directe amb les peces reproduïdes, que a més són explicades i contextualitzades pels diversos membres de l'equip.

Tanmateix, Terra Feudal ha iniciat una pràctica d'arqueologia experimental que autoabasteix a l'equip de gran part dels objectes exposats durant les representacions, a més d'obrir una nova línia d'investigació per a l'estudi de les tècniques. L'equip pretén reproduir els objectes amb el major rigor possible, i amb les tècniques emprades al moment històric retratat, establint hipòtesis. Això és ja una realitat en el cas del treball del cuir, on l'equip reproduceix amb arqueologia experimental diversitat de bosses, sabates, corretges, calces, etc.

A més, dins de l'àmbit professional dels museus, Terra Feudal col·labora amb la creació d'audiovisuals didàctics, que serveixen de suport gràfic al discurs museogràfic de les col·leccions. Recentment, l'equip ha estat immers en dos projectes: un audiovisual sobre el romànic

de la Vall de Boí, que es projecta al Centre d'Interpretació del Romànic Erill la Vall, i un altre sobre el ritual funerari a la Baixa Edat Mitjana, que es projecta al Museu del Montsià. En tots els casos, l'equip elabora el guió i proporciona *atrezzo*, robes i personatges, a partir d'una intensa investigació de fonts documentals.

Actualment, davant del públic, l'equip treballa amb quatre representacions i algunes escenes de figuració. Abans d'iniciar cadascuna de les representacions, es fa una mena de desfilada on tots els personatges són presentats i contextualitzats. El narrador introdueix els personatges: el seu ofici, la vestimenta, les eines o armes que duen, etc. Aquest pas previ a la representació, és essencial per tal que el públic assimili millor la informació històrica que vindrà tot seguit.

Els episodis històrics representats, com ja hem dit, són quatre: una revolta camperola el segle XIII, un sopar a casa del senyor feudal, una intensa jornada de mercat i un matrimoni clandestí. En el cas de la revolta camperola, presentem una pujada d'impostos per part d'un senyor feudal, qüestió que genera un descontentament general entre la pagesia, i per tant, aquesta protagonitza uns aldarulls. Finalment la revolta és ofegada per la guàrdia personal del senyor feudal. Aprofitant l'avinentesa s'expliquen conceptes importants d'aquest tipus de revolta prèvia al episodis remences, així com diversos oficis i tasques artesanals. També s'aborda el tema dels almogàvers i de la guàrdia personal del senyor feudal, tot remarcant un moment de canvis en la història militar.

El sopar a casa del senyor feudal serveix per il·lustrar els costums a taula, la correcta i incorrecta educació durant els àpats, i la higiene personal. De forma divertida es representen converses i pactes polítics, fent molt d'èmfasi en les diverses formes de comportar-se a taula, sovint incorrectes, com indicaven els costumistes de l'època, en els textos dels quals es basa Terra Feudal per dur a terme aquesta representació. A més, el sopar senyorial es fa servir per mostrar tot tipus de parament de taula: la vaixel·la, tant de ceràmica com de fusta, de vidre o de metall, els coberts, i les estovalles, acompanyats d'un formidable sopar extret d'un receptari de l'època.

La jornada de mercat, sense cap ànim comercial, busca presentar un conjunt de parades de mercat, on es produeixen a temps real peces

de cuir i cota de malla, entre altres activitats. El públic pot apropar-se a les parades i es troba en un mercat del segle XIII. D'aquesta manera, el públic aprèn sobre tècniques de producció, i pot tocar i interactuar amb les peces i amb els personatges. Els personatges en cap moment surten del seu moment històric, generant divertides situacions en una intensa jornada de mercat on no paren de passar coses: saquejos, pillatge, compromisos matrimonials, situacions de compra-venda i fins i tot una confrontació.

La darrera i més recent representació de l'equip mostra un matrimoni clandestí, totalment basat en un document original de 1378, un procés de l'Arxiu Diocesà de Barcelona, on es jutja una noia per haver-se casat clandestinament amb un noi, abans que els seus pares la cedissin en matrimoni, atès que pretenien casar-la amb un batlle. En aquesta representació es tracten diversos temes, com el contracte sexual, l'amor, la violència, la proliferació dels matrimonis clandestins com a resposta a la imposició matrimonial dels pares, i també les lleis redactades per acabar amb aquest tipus d'unió conjugal il·legal.

I per acabar, l'Equip de Reconstrucció Històrica Medieval Terra Feudal vol convidar als professionals del món de les humanitats interessats en la reconstrucció històrica a que col·laborin amb ell. El contacte és: terra_feudal@hotmail.com.